درس ۱۰ ایران، خانهٔ ما

ایران عزیز ما، دارای فرهنگ و تمدن چند هزار ساله و بسیار عمیق و ارزشمندی است. ایران دارای منابع طبیعی و انسان‌های هوشیار و پرتوان فراوانی است. علت اصلی طمع برخی کشورهای استعمارگر به کشور ما نیز، همین منابع و استعدادهای فراوان و همچنین مقاومت مردم این سرزمین در مقابل زورگویی‌های دیگران است.

همگام

بسیار مهم

۱) شهر و روستایی که ما در آن زندگی می‌کنیم، جزئی از کشور عزیز ما، ایران است. کشور ما یکی از کشورهای نسبتاً وسیع جهان است و اکنون ۱,۶۴۸,۱۹۵ کیلومتر مربع وسعت دارد. در طول تاریخ، بخش‌هایی از این سرزمین، به علت‌های مختلفی جدا گردید. اما پس از انقلاب اسلامی و با وجود تهاجم دشمنان، حتی یک مترمربع از آن نیز به دست بیگانگان نیفتاده است.

۲) جمعیت ایران در سال ۱۴۰۴ نزدیک به ۸۷ میلیون نفر بوده‌است. عدهٔ زیادی از مردم ایران در شهرهای کوچک و بزرگ زندگی می‌کنند و تعدادی از مردم نیز در روستاها به سر می‌برند. عدهٔ کمی از هم‌وطنان ما نیز زندگی عشایری* دارند.

۳) به نقشه نگاه کنید. برای اداره بهتر کشور، آن را به بخش‌هایی تقسیم کرده‌اند که به هریک استان می‌گویند. استان به وسیلهٔ استانداری اداره می‌شود.

بسیار مهم

۴) هر استان نیز به چند شهرستان تقسیم می‌شود. در هر شهرستان تعدادی شهر و روستا وجود دارد.

شهر یا روستای محل زندگی شما جزء کدام شهرستان است؟ **استان تهران**

فعالیت

۱ـ کاربرگهٔ شمارهٔ (۳) را برای آشنایی بیشتر با تقسیمات کشوری در کلاس کامل کنید.

شهر و روستا چگونه اداره می‌شود؟

در هر شهری، شهرداری وجود دارد.

شهرداری چه کارهایی انجام می‌دهد؟

۱ ۲ ۱۵) شهرها توسط شورای اسلامی شهر و شهردار اداره می‌شوند. اعضای شورای شهر را مردم آن شهر انتخاب می‌کنند.

مهم) شهرداری مؤسسه‌ای است که برای ادارهٔ بهتر شهر به‌وجود آمده و خدماتی به ساکنان شهر ارائه می‌کند. کارکنان شهرداری برای داشتن شهری زیباتر و آسایش زندگی ساکنان شهر تلاش می‌کنند.

برخی از مهم‌ترین خدمات و وظایف شهرداری

۶) • ایجاد و نگهداری فضای سبز، نظافت و زیباسازی شهر و احداث بوستان‌ها و مکان‌های ورزشی و تفریحی برای کودکان و بزرگ‌سالان

بسیار مهم • صادر کردن پروانه ساختمان*، نظارت بر چگونگی ساخت‌وسازها و تلاش برای حفظ و تقویت هویت بومی و اسلامی در آنها

• توسعه و نظارت بر حمل و نقل عمومی (تاکسی، اتوبوس و مترو) و تأمین آنها برای رفت و آمد مردم

• ترویج دین‌داری و فضیلت‌های اخلاقی در فضای شهر

• احداث، تعمیر یا اصلاح راه‌های شهری، پل‌ها، تونل‌ها و...

• ایجاد خانه‌های سلامت و فرهنگ‌سراها، برای ترویج سبک زندگی اسلامی و پرکردن صحیح اوقات فراغت)

زیر سوال ۶ خط بکشید

مهم ۷) شهرداری برای انجام این خدمات باید پول زیادی هزینه کند. شهرداری بخشی از درآمد خود را از مردم و بخشی را از بودجهٔ عمومی کشور دریافت می‌کند. برای مثال شهرنشینان باید هرسال مبلغی به عنوان **عوارض نوسازی** به شهرداری بپردازند.)

شماره فیش: ۰۱۰۰۰۰۰۱
تاریخ صدور: ۱۴۰۱/۰۳/۱۸

شهرداری نمونه - واحد درآمد

نام مودی:	کد ملی:	پرونده:
اصفهان چهارباغ خواجو - جنب مسجد صدر	-بابت: پروانه مسکونی	

عنوان عوارض	عنوان درآمد	کد درآمد	مبلغ (ریال)
پذیره تک واحدی تجاری-زیر زمین	عوارض پروانه ساختمانی درحدتراکم(غیرمسکونی)	۱۱۰۲۰۲	۲۰,۰۰۰,۰۰۰
پذیره تک واحدی تجاری-همکف	عوارض پروانه ساختمانی درحدتراکم(غیرمسکونی)	۱۱۰۲۰۲	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
مازادبرتراکم پایه تاسقف پیش بینی شده درضوابط	عوارض مازاد بر تراکم (غیرمسکونی)	۱۱۰۲۰۴	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
بهای خدمات بازدید از ملک-تجاری	بهای خدمات کارشناسی نقشه ها	۱۳۰۱۰۲	۱,۰۰۰,۰۰۰
----	ارزش افزوده مودیان	۴۱۰۰۰۱	۹۰,۰۰۰

بانک

جمع کل: صد و یک میلیون و نود هزار ریال	۱۰۱,۰۹۰,۰۰۰

شماره حساب ۱۰۰۰۱۵۶۰۰۲۹۰۸ نزد بانک ملی

شناسه قبض	۹۹۰۰۰۰۰۱۲۹۲۶۰
شناسه پرداخت	۰۰۱۰۱۰۹۰۰۱۰۳۹

روستاها چگونه اداره می‌شوند؟

۸) روستاها توسط شورای اسلامی روستا و دهیار اداره می‌شوند. برای تشکیل **شورای اسلامی‌روستا**، افراد با تجربه و مورد اعتماد روستا با رأی مردم انتخاب می‌شوند. این شورا برای ادارهٔ روستا و بهتر شدن وضع آن و اقداماتی از قبیل: ۱ جلب مشارکت و همکاری‌های عمومی برای آبادانی بیشتر روستا، ۲ شناسایی نیازهای مختلف روستا (مانند ساخت یا تعمیر مدرسه، پل، مسجد، قَنات و ...) و ۳ تلاش برای رفع آنها و امور دیگر، تصمیم‌گیری می‌کند.)

فعّالیت

انجام نشود ۲ـ به تصویر قبض عوارض نوسازی توجه کنید. از پدر و مادرتان دربارهٔ آن پرس وجو کنید و اگر می‌توانید یک نمونه آن را به کلاس بیاورید و به هم‌کلاسی‌هایتان نشان دهید.

۳ـ مردم چگونه می‌توانند با مشارکت خود، مسئولان اداره شهر یا روستا را، برای حفاظت شهر یا روستا یا وظایف دیگر شهرداری‌ها یا دهیاری‌ها، یاری رسانند؟

• آشکال زمین در ایران

به نقشه نگاه کنید. همان‌طور که می‌بینید همه جای ایران از نظر پستی و بلندی یکسان نیست. بخش‌هایی از ایران مرتفع و بلند و بخش‌های دیگر پست و هموار هستند.

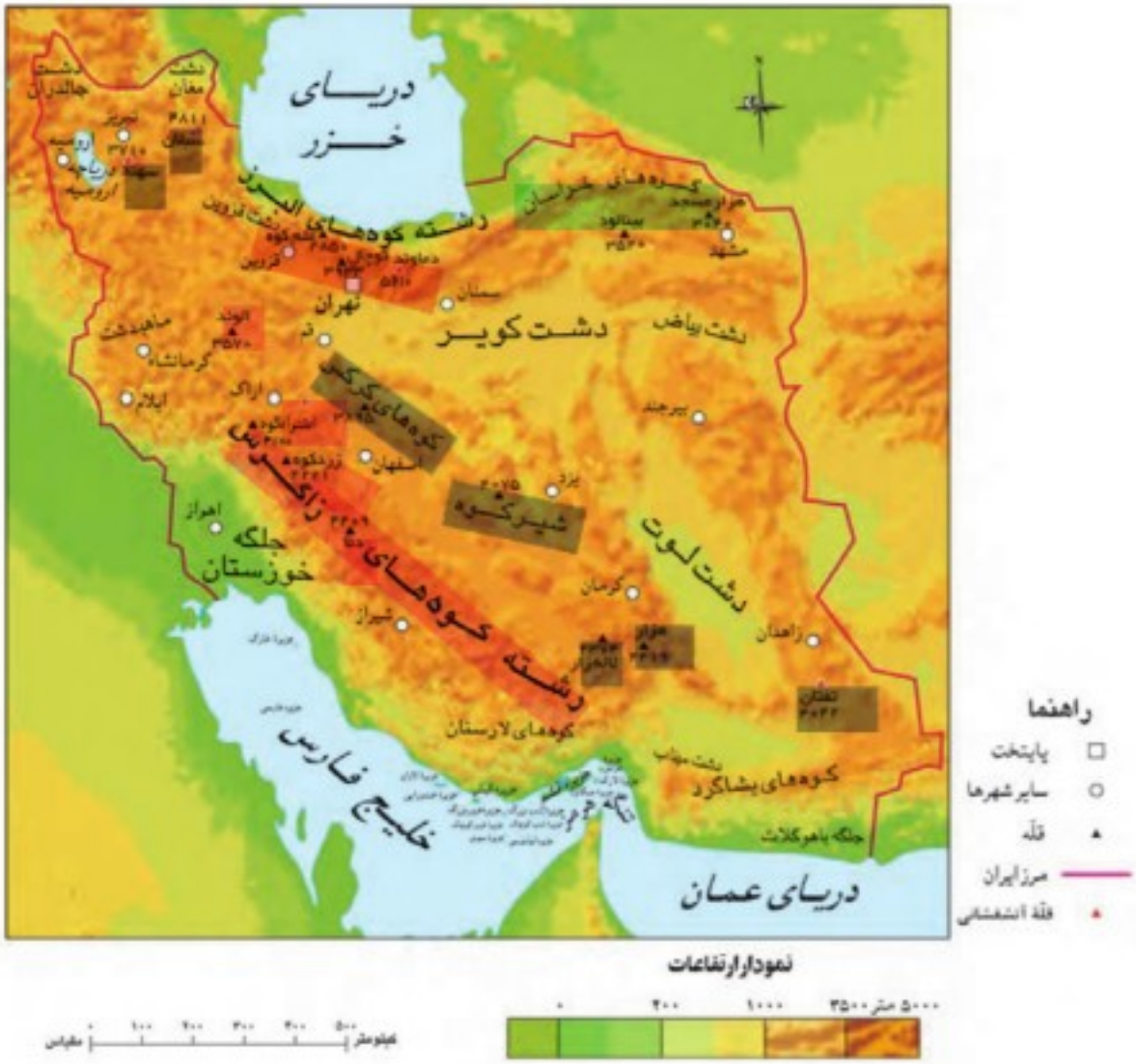

نواحی مرتفع و بلند

شمال

۹) • کوه‌های آذربایجان در شمال غربی ایران قرار گرفته‌اند) قله‌های آتشفشانی این کوه‌ها کدام‌اند؟ **سهند و سبلان**

۱۱) رشته کوه البرز در شمال ایران واقع است و مانند دیواری دریای خزر را از قسمت‌های داخلی کشور جدا می‌کند) قله‌های مهم این رشته‌کوه را پیدا کنید و نام ببرید. **دماوند ،توچال، علم کوه**

بسیار مهم

۱۳ • در دامنه‌های شمالی رشته‌کوه البرز که رو به دریا قرار دارد، برف و باران فراوان می‌بارد. این دامنه‌ها پوشیده از جنگل‌های انبوه است؛ به عکس، دامنه‌های جنوبی البرز کم رطوبت مانده و فقط در فصل زمستان برف و باران دریافت می‌کنند و در نتیجه پوشش گیاهی کمتری دارند.

۱۴ • کوه‌های خراسان در شمال شرقی ایران قرار دارند. **مهم**

رفتی خورشید به آب‌های دریای خزر می‌تابد. آب‌ها تبخیر می‌شوند و این بخارها در امتداد کوه‌های البرز بالا می‌روند و در ارتفاعات سرد می‌شوند و دوباره به صورت باران فرو می‌ریزند.

غرب

۱۵ • رشته‌کوه زاگرس در غرب ایران کشیده شده است و جهت آن شمال غربی ـ جنوب شرقی (↘) است.

۱۶ در دامنه‌های شمال غربی برف و باران فراوانی می‌بارد (زاگرس مرطوب). اما هر چه به سمت جنوب زاگرس پیش می‌رویم از میزان برف و باران کاسته می‌شود (زاگرس خشک) به نقشهٔ صفحهٔ قبل نگاه کنید.

دنا در استان کهگیلویه و بویراحمد یکی از قله‌های مرتفع زاگرس است که ۴۲۰۹ متر ارتفاع دارد.

۱۷ قله‌های بلند زاگرس کدام‌اند؟ **الوند زردکوه.اشترانکوه.دنا** **۱۷**

کوهپایه‌ها در فاصلهٔ بین شیب تند کوه و دشت قرار دارند.

مرکز و جنوب شرقی

۱۸ • در نواحی مرکزی و جنوب شرقی ایران نیز کوه‌های بلند و پراکنده‌ای وجود دارد. آیا می‌توانید چند قلهٔ بلند را در نواحی مرکزی ایران پیدا کنید و نام ببرید؟

فعّالیت

۴ـ کاربرگهٔ شمارهٔ (۴) قله‌های مهمّ ایران را در کلاس کامل کنید.

نواحی پست و هموار

- نواحی پست و هموار ایران شامل دشت‌ها و جلگه‌ها است.

به نقشهٔ صفحهٔ ۵۳ توجه کنید. دو دشت وسیع ایران کدام‌اند؟ **دشت کویر،کویر لوت**

برخی از دشت‌ها به دلیل داشتن خاک مساعد و آب وهوای مناسب حاصلخیزند. جلگه‌ها نیز زمین‌های حاصلخیز و مناسبی برای کشاورزی هستند.

دشت لار، تهران

آیا می‌توانید با توجه به آنچه در سال‌های قبل خواندید بگویید جلگه چگونه تشکیل می‌شود؟

۲۰ • در کوهپایه‌ها یعنی زمین‌هایی که از یک‌سو به کوه‌ها و از سوی دیگر به دشت‌ها مربوط می‌شود، علفزارهایی روییده است که از آنها به عنوان چراگاه استفاده می‌شود.

فعالیت

۵ـ کاربرگهٔ شمارهٔ (۵) اشکال ناهمواری‌ها و دشت‌ها و جلگه‌های ایران را در کلاس انجام دهید.

۶ـ کاربرگهٔ شمارهٔ (۶) ایران در جهان را در کلاس انجام دهید.

زمین، خانهٔ ما همگام

همهٔ مردم در خانهٔ بزرگ‌تری زندگی می‌کنند. این خانهٔ بزرگ، سیارهٔ زمین نام دارد. کشور ما ایران، یکی از کشورهای سیارهٔ زمین است. سیارهٔ زمین قاره‌ها و اقیانوس‌های بهناور دارد. ایران در جنوب غربی قارهٔ آسیا واقع شده است.

﴿ به نام خدا ﴾

سوالات مطالعات اجتماعی درس : دهم پایه: هفتم

🌐درس دهم🌐

🇮🇷ایران خانه ما🇮🇷

۱-وسعت کشور ما چقدر است؟

۲ -جمعیت کشور ما چقدر است و از چه کسانی تشکیل شده است؟

۳-" استان" چگونه اداره می‌شود؟

۴ -"شهرستان "را تعریف کنید؟

۵ -شهرها چگونه اداره می‌شوند؟

۶ -مهم‌ترین خدمات شهرداری را بنویسید؟

۷- شهرداری برای ارائه خدمات به مردم هزینه مورد نیاز را چگونه تامین می کند؟

۸ -روستاها چگونه اداره می‌شوند؟

۹ -"کوه‌های آذربایجان "در کدام طرف ایران قرار گرفته‌اند؟

۱۰- قله آتشفشانی رشته کوه‌های آذربایجان را نام ببرید؟سهند و سبلان

۱۱ -"رشته کوه البرز" در کدام قسمت ایران قرار دارد و چه مناطقی از کشور ما را از هم جدا کرده است؟

۱۲- مهمترین قله‌های رشته کوه البرز را نام ببرید؟

دماوند. علم کوه. توچال

۱۳ -"دامنه شمالی و جنوبی رشته کوه البرز" را از نظر بارش و پوشش گیاهی مقایسه کنید؟

۱۴-"کوه های خراسان " در کدام قسمت ایران قرار دارد؟

۱۵ -"رشته کوه زاگرس" در کدام قسمت ایران واقع شده است؟

۱۶-میزان ریزش برف وباران درکدام قسمت زاگرس بیشتر است؟با توضیح

۱۷- قله‌های بلند "رشته کوه زاگرس" را نام ببرید؟

۱۸-" مرکز و جنوب شرق ایران" دارای چه نوع ناهمواری می‌باشد؟

۱۹-" قله‌های بلند نواحی مرکزی ایران" را نام ببرید؟تفتان. هزار.لاله زار.کرکس.شیرکوه

۲۰-" کوهپایه" را تعریف کنید؟

فعّالیت‌های درس دهم

1- کاربرگهٔ شمارهٔ (3) را برای آشنایی بیشتر با تقسیمات کشوری در کلاس کامل کنید.

کاربرگه شماره 3: آشنایی با تقسیمات استان

با راهنمایی و کمک معلم، نقشه تقسیمات سیاسی (کشوری) استان محل زندگی‌تان را پیدا کرده، رونوشت بگیرید و در این محل بچسبانید. سپس به پرسش‌ها پاسخ دهید.

نقشه تقسیمات سیاسی (کشوری) استان تهران

- استان شما چند شهرستان دارد؟ با شماره مشخص کنید.

پاسخ: استان *تهران* 16 شهرستان دارد.

- مرکز استان شما کدام شهر است؟ **پاسخ:** تهران

- بزرگ‌ترین شهرستان و کوچک‌ترین شهرستان استان شما کدام است؟

پاسخ: بزرگترین شهرستان استان تهران فیروزکوه و کوچک‌ترین آن بهارستان می‌باشد.

- شهر یا روستایی که شما در آن زندگی می‌کنید در کدام شهرستان این استان واقع شده است؟

پاسخ: من در شهر تهران *زندگی* می‌کنم.

- نام کدام استان‌ها با نام مرکز آن استان‌ها، مشابه است؟

پاسخ: *اصفهان*، *ایلام*، *بوشهر*، تهران، *زنجان*، *سمنان*، *قم*، *قزوین*، *کرمان*، *کرمانشاه*، *همدان*، یزد

۳-مردم چگونه می توانند با مشارکت خود، مسئولان اداره شهر یا روستا را برای حفاظت شهر یا روستا یا وظایف دیگر شهرداری ها یا دهیاری ها، رسانند؟ گل های باغچه ها رانکنیم – زباله ها در طبیعت نریزیم – عوارض شهرداری را پرداخت کنیم- در درخت کاری و ایجاد فضای سبز نیز کمک کنیم.

(صفحه ۵۴)

۴-کاربرگهٔ شماره (۴) قله های مهم ایران را در کلاس کامل کنید.

ب) کدام قله ها آتشفشان بوده اند؟ دماوند، تفتان ، سهند،سبلان، هزار،لاله زار

(صفحه۵۵)

۵- کار برگه شماره (۵)اشکال ناهمواری ها و دشت ها و جلگه های ایران را در کلاس انجام دهید.

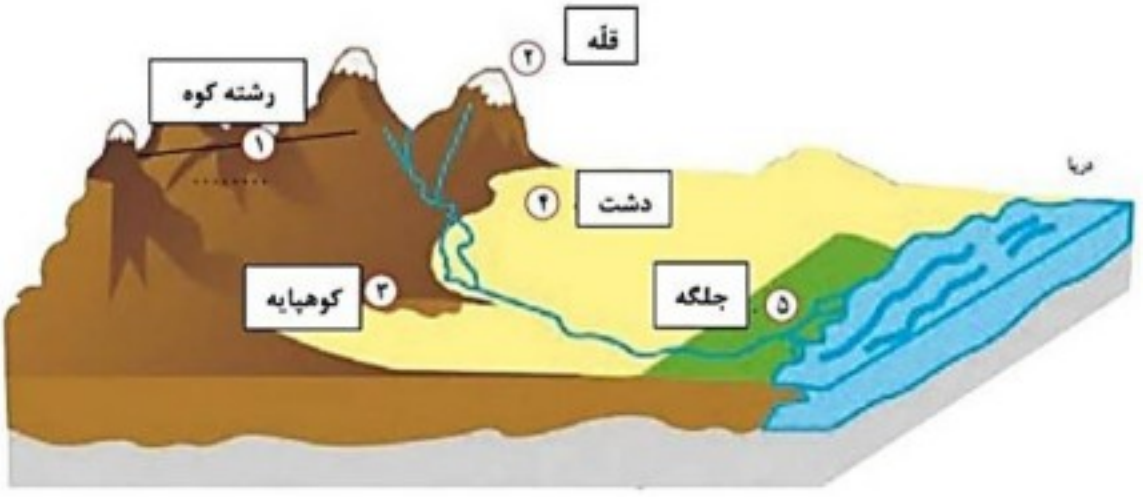

- قسمت ب کاربرگه شماره (۵)

۶-کاربرگه شماره (۶) ایران در جهان را در کلاس انجام دهید.

۱-محل کشور ایران را با مداد رنگی رنگ آمیز و مشخص کنید.

۲-ایران در کدام قاره قرار دارد ؟ آسیا

۳- ایران به کدام اقیانوس نزدیک تر است ؟ هند

۴- ایران در کدام نیمکره قرار دارد؟ شمالی یا جنوبی؟ شمالی

۵- ایران در کدام نیمکره قرار دارد؟ شرقی یا غربی؟ شرقی

۶- نقشه را با سلیقه خود رنگ آمیزی کنید .